

AF SPECIALDYRLÆGE,
JENS RUHNAU
TANDDYREKLINIKKEN

HVORFOR TANDRØNTGEN?

Da jeg for ti år siden begyndte at tilbyde undervisning i tandrøntgen var interessen ikke stor. De senere år har derimod budt på stadig stigende efterspørgsel på viden indenfor dette felt.

FLERE OG FLERE HAR FÅET TANDRØNTGEN

De første år var mit primære fokus at vise hvor vigtigt tandrøntgen var for korrekt tandbehandling. Budskabet var – og er – klart; hvis man vil tilbyde

tandbehandling på et rimeligt niveau, er tandrøntgen en absolut nødvendighed.

Desværre var mange klinikker ikke tilstrækkeligt indrettede til at kunne tilbyde et operationsleje i et rum godkendt til tandrøntgen. Derfor placerede man sit tandrøntgen i rummet med det stationære røntgen og måtte flytte patienten under operationen for at optage tandrøntgenbilleder intraoperativt. Det har vist sig, at dette set-up besværliggør optagelserne med tandrøntgen i en grad, så det ikke kommer til anvendelse.

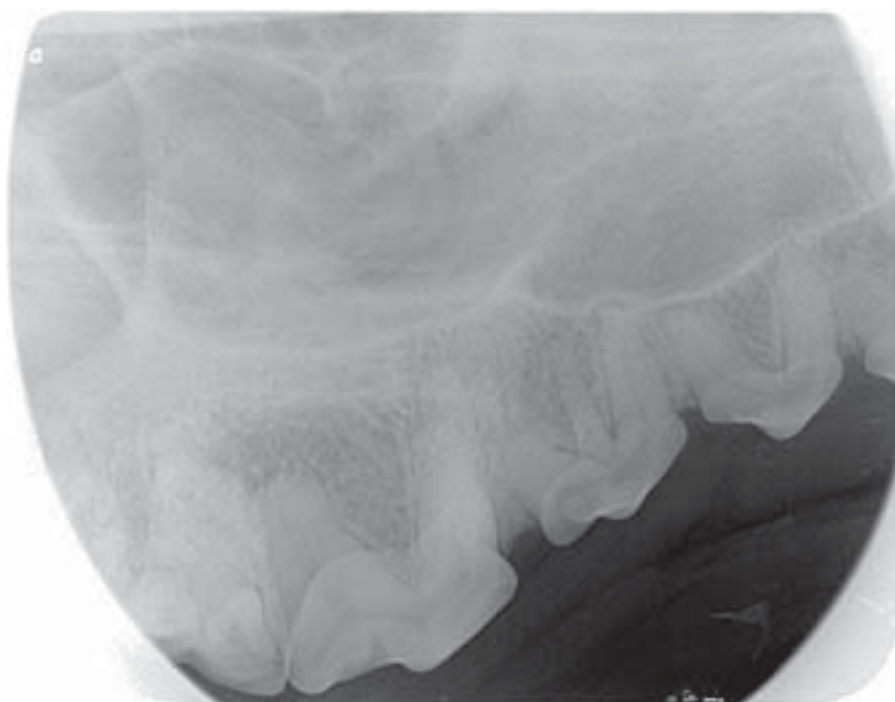
De senere år har flere og flere klinikker fået indrettet operationslejer til tandbehandling i rum, hvor der kan optages tandrøntgenbilleder. Det har vist sig ofte at være en ganske lille investering i forhold til omsætningen indenfor feltet.

Udviklingen er også gået i retning af at klinikkerne køber digitale systemer i stedet for at anvende de gamle analoge systemer. De sidste par år har de indirekte digitale (fosfor-plade) systemer vundet frem til fordel for de direkte (sensor-plade) systemer. Fosfor-plade systemerne er lidt dyrere, men billedkvaliteten bedre. Samtidig fås de direkte sensorplader kun i størrelse 0, 1 og 2, mens fosforpladerne fås i størrelse 0, 1, 2, 3 og 4.

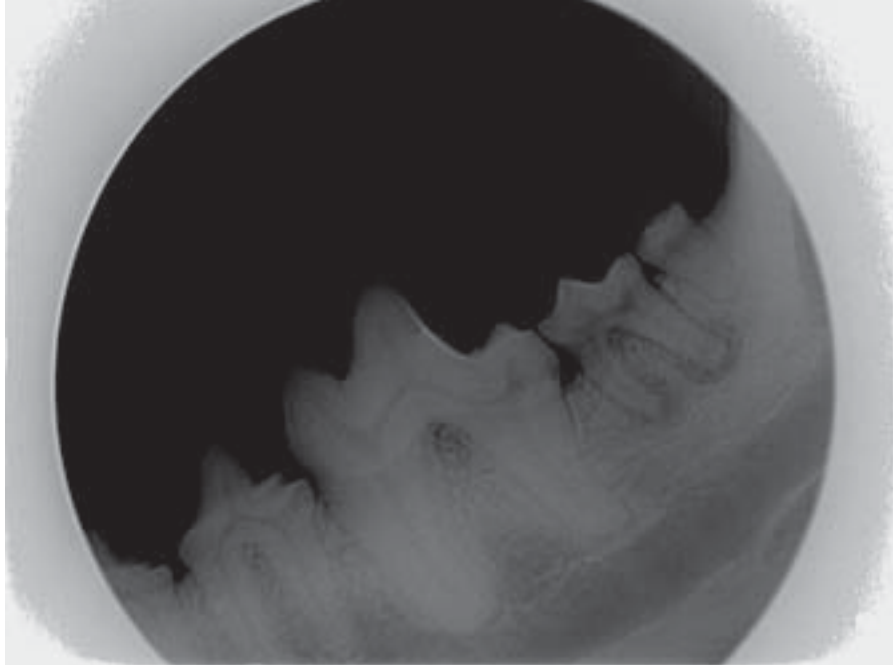
UNDERSØGELSE AF MUNDHULEN

For at forstå hvorfor tandrøntgen er en nødvendighed, så lad os se på hvad vi

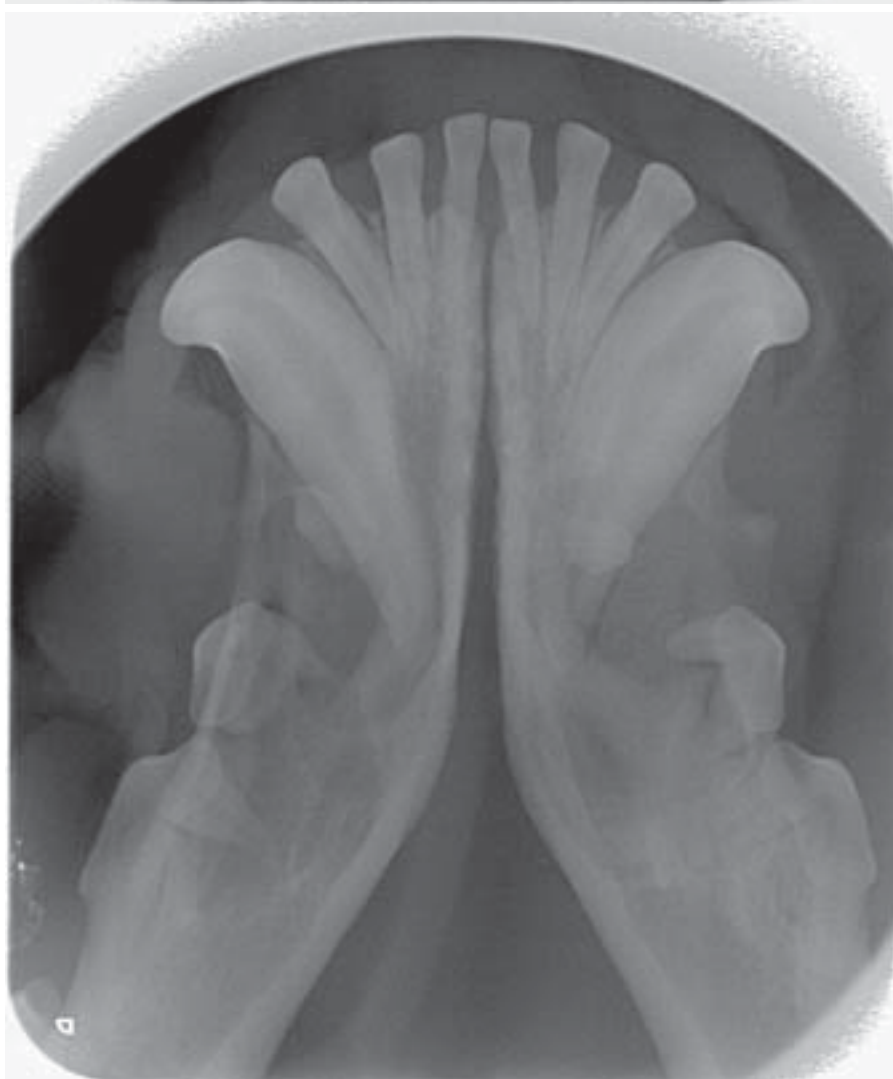
107 med ekstra rod. Var tanden trukket ud uden et præoperativt røntgenbillede ville den ekstra mellemste rod efter al sandsynlighed være blevet efterladt i kæben.

Periapikale opklaringer (tandbyld) på 310. Ved inspektion og sondering vil en sådan tand findes helt normal, men den er anledning til smerte og intermitterende bakteriæmi.

Cyster. Kun med tandrøntgen kan udbredelsen af disse cyster erkendes og dermed korrekt kirurgisk behandling initieres.

kan diagnosticere med og uden tandrøntgen.

VISUEL INSPEKTION

Ved den visuelle inspektion kan vurderes om der er tandsten på tænderne, om gingiva er inflammeret og om der er coronale frakturer af tænderne. Vi kan desuden på nogle frakturerede tænder se, at pulpaen er inddraget. Vi kan erkende manglende tænder, fejlstillede tænder, malocclusioner. Vi kan erkende misfarvede tænder og horisontalt fæstetab med recession af gingiva. Endelig kan vi på slidte tænder erkende tertiær dentin.

INSTRUMENTERING

Ved sondering og pochemåling kan vi supplere den visuelle inspektion med pochedybde og måling af horisontalt fæstetab, også selvom der ikke er recession af gingiva. Vi kan erkende cervikale resorptioner og nogle alvorlige tilfælde af vertikalt fæstetab.

RØNTGENBILLEDER

Tager vi tandrøntgenbilleder åbner en helt ny verden sig. Vi kan nu udover de allerede nævnte tilstande også erkende periapikale reaktioner, eksakt horisontalt og vertikalt fæstetab, misdannede rødder, ekstra rødder, frakturerede rødder, cyster, manglende dentindannelse, ef-

terladte rodstumper, interne og eksterne resorptioner. Ydermere har jeg kun beskæftiget mig med de direkte tandrelaterede lidelser og derfor ikke nævnt lidelser som f.eks. kæbebrud og tumores, hvor tandrøntgen også er uundværlig.

For at kunne vurdere vores egen behandling – f.eks. parodontosebehandling, tandekstraktioner, endodonti eller regulering – er tandrøntgen også enestående.

Endelig har mange dyrlæger fundet ud af, at opløsningen i tandrøntgenbillederne er så god, at optagelserne er velegnede til eksotiske dyr samt ekstremiteter på mindre hunde og katte.

Når man først har vænnet sig til brugen af tandrøntgen, kan man slet ikke undvære det igen.

Tandbehandling uden røntgen er som at køre bil med lukkede øjne.